

BOLUNTARIOTZAREN ERAGINA
NEURTZEKO GIDA PRAKTIKOA:

GIVE

METODOLOGIA

BizkaiaGara

Eginez izan · Tiempo de acción

Dokumentu honek **gida praktikoa eta operatiboa eskaintzen du GIVE (Global Index of Volunteer Engagement)** metodologia Europako eta Ipar Globaleko gizarte zibileko erakundeetan ezartzeko. Bereziki diseinatuta dago organizazio-ikaskuntza, programen hobekuntza eta elkarrikereta instituzionala errazteko, Garapen Iraunkorrerako 2026ko Boluntariotzaren Nazioarteko Urtearen esparruan.

GIVE ikuspegiak onartzen du boluntariotza ez dela esperientzia neutroa edo homogeneoa. Parte hartzeko baldintzak, lortutako onurak eta dauden oztopoak hainbat faktorek zeharkatzen dituzte, hala nola generoak, adinak, jatorri kulturalak, egoera sozioekonomikoak edo estatus administratiboak. Ikuspegi intersektionala eta multikulturala txertatzeak aukera ematen du desberdintasun horiek hobeto ulertzeko, egiturazko desberdintasunak ikusarazteko eta boluntariotzako programa inklusiboagoak, bidezkoagoak eta gizarte-aniztasunaren adierazgarriagoak diseinatzeko.

1. TESTUINGURUA

1.1. Garapen Jasangarrirako Boluntariotzaren Nazioarteko Urtea (2026)

2026a Garapen Jasangarrirako Boluntariotzaren Nazioarteko Urtea izendatzeak berariaz aitortzen du boluntariotzak garapen iraunkorraren zutabe gisa betetzen duen zeregin estrategikoa. Mugari horrek boluntariotza birpentsatzera bultzatzen du, ez ekintza osagarri gisa, baizik eta gizarte-kohesioa indartzeko, jasangarritasun komunitarioa bultzatzeko eta parte-hartze demokratikoa berritzeko gai den azpiegitura zibiko gisa.

Trantsizio ekologikoak, aldaketa demografikoek eta gazteen inplikazioa indartzeko beharrak markatutako Europako testuinguruan, boluntariotza funtsezko palanka da belaunaldien arteko eta lurraldearen arabera errotutako trantsizio justurako.

1.2. Erreferentzia-esparrua: State of the World 's Volunteerism Report 2026.

Gida hau State of the World 's Volunteerism Report 2026an oinarritzen da, Nazio Batuen Boluntarioen programak bultzatuta. Txostenak Global Index of Volunteer Engagement (GIVE) sartzeko bertan boluntariotzaren balioa dimentsio anitzeko ikuspegi batetik ulertzeko eta neurtzeko esparru berritzaile gisa.

GIVEak soilik orduetan edo balio ekonomikoan oinarritutako ikuspegi murriztaileak gainditzeko aukera ematen du, ikasteko, politika publikoak hobetzeko eta gizartean eragiteko hizkuntza komuna eskainiz.

2. GIVE IKUSPEGIA PRAKTIKAN: GIVE LAU DIMENTSIOAK

Gizarte zibileko erakundeentzat, erabakiak hartzera bideratutako ebaluazio- eta ikaskuntza-esparru gisa ulertu behar da GIVE. Ebidentzia kuantitatiboa eta kualitatiboa integratzeko, kontu-ematea indartzeko eta boluntariotzaren inpaktu eraldatzailea ikusarazteko gaitasunean datza haren balioa.

Global Index of Volunteer Engagementek (GIVE) begirada sakon bat aldatzea proposatzen du: boluntariotza jardueren edo baliabideen batuketara gisa neurtzetik prozesu erlazional eta eraldatzaile gisa ulertzera pasatzea, pertsonengan, komunitateetan, ekonomian eta esparru instituzionaletan aldi berean eraginez.

GIVERen lau dimentsioak ez dira konpartimentu estanko gisa irakurri behar, baizik eta elkarren artean konektatutako balio-geruza gisa, eta elkarrekin behatzen direnean baino ez dute zentzu osoa hartzen. Jarraian, horietako bakoitza ikuspegi praktiko eta aplikatu batetik garatuko da.

2.1. Pertsonentzako balioa (Value for the Individual)

Boluntarioek ongizatean, gaitasunetan, autoestimuan eta parte-hartze zibikoan izaten dituzten aldaketak aztertzen ditu. Metodologia hauek biltzen ditu: aurretiko eta osteko inkestak, elkarriketak eta aldaketa nabarmeneko kontakizunak.

GIVERen lehen dimentsioa boluntario gisa parte hartzen duten pertsonen eta prozesu horretan zehar izaten dituzten aldaketei buruzkoa da. Kontua ez da soilik gogobetetzea edo motibazio puntuala neurtzea, baizik eta boluntariotza ikasteko, ahalduntzeko eta zentzua eraikitzeko esperientzia gisa ulertzea.

Europako testuinguru askotan, bereziki gazteen artean, boluntariotza da parte-hartze zibikoan sartzeko ate nagusietako bat. Haren bidez, pertsonen zeharkako gaitasunak garatzen dituzte, beren autoestimua indartzen dute, sare sozialak zabaltzen dituzte eta guztion onerako aktiboki laguntzeko espazioak aurkitzen dituzte. Balio individual hori bereziki garrantzitsua da prekarietateak, bizi-ziurgabetasunak eta osasun mentaleko erronkek markatutako testuinguru batean.

Aldaketa horiek atzemateko, erakundeek tresna errazak eta eskuragarriak konbinatzen dituzte metodologia kualitatiboagoekin. Parte hartu aurreko eta osteko inkestek gaitasunetan, itxaropenetan edo inplikazio-mailetan izandako bilakaerak behatzea ahalbidetzen dute.

Autoebaluazio-eskalek (Likert) alderdi subjektiboagoak neurtzen laguntzen dute, hala nola ongizatea, konfiantza edo gizarte-onuraren zentzua. Horren osagarri, elkarriketek eta aldaketa-kontakizunek prozesu pertsonaletan sakontzea ahalbidetzen dute, aurreikusitako gabeko ikaskuntzak edo zenbakizko adierazleekin nekez atzematen diren eraldaketa sakonagoak ikusaraziz.

Boluntariotzak pertsonentzat duen balioa aztertzean, kontuan hartu behar da adina, generoa edo jatorri kulturala bezalako aldagaiek eragina dutela esperientzian, ikasteko aukerak izatean eta boluntariotzaren onarpen sozialean.

Dimentsio honen erabilgarritasuna bikoitza da: alde batetik, borondatezko esperientziaren kalitatea hobetzea eta programak pertsonen benetako beharretara egokitzea ahalbidetzen du; bestetik, oinarri sendoa ematen du unibertsitateekin, enprekin eta administrazioekin hitz egiteko boluntariotzaren prestakuntza- eta gizarte-balioari buruz.

2.2. Komunitatearentzako balioa

Bigarren dimentsioaren fokua pertsonatik ingurune kolektiborantz mugitzen da. Hemen, GIVEk galdetzen du ea zer aldatzen den komunitatean boluntariotzaren ondorioz.

Boluntariotzak balio komunitarioa sortzen du gizarte-kohesioa indartzen duenean, elkarri laguntzeko sareak aktibatzen ditenean, tokiko ekimenak bultzatzen ditenean eta lurraldeen iraunkortasunari laguntzen dionean. Gaur egungo Europako testuinguruan, dimentsio horrek garrantzi berezia du trantsizio ekologikoari, zainketa komunitarioei, hurbiltasun-kulturari eta gizarte- edo ingurumen-krisien aurreko erresilientziari dagokienez.

Inpaktu mota horiek neurtzeak prozesu komunitarioen konplexutasuna aitortzen duten metodologiak eskatzen ditu. Mapaketa parte-hartzaileari esker, harremanak, aktoreak eta baliabideak ikus daitezke, boluntariotzak tokiko ekosistema nola aldatzen edo indartzen duen ulertzen lagunduz. Eragile komunitarioak dituzten talde fokalek begirada kolektiboa eskaintzen dute hautemandako aldaketei, ekimenen zilegitasunari eta partekatutako ikaskuntzei buruz.

Testuinguru bereziki konplexu edo berritzaileetan, *outcome harvesting* bezalako metodologiak bereziki baliagarriak dira, aldaketa berriak identifikatzeko aukera ematen baitute, aldez aurretik definitu beharrik gabe. Malgutasun hori bat dator GIVEren logikarekin, onartzen baitu boluntariotzaren ondorio garrantzitsuenetako asko ez direla linealak, ezta aurreikusteko modukoak ere.

Kultura anitzeko ikuspegi batetik, boluntariotzaren balio komunitarioa adierazten da, halaber, jatorri desberdineko pertsonen arteko topaguneak sortzeko, elkarrekiko aintzatespena indartzeko eta partaidetza-arrakalak murrizteko duen gaitasunean.

Dimentsio honen erabilgarritasun nagusia da erakundeei lurralde-mailan duten eragina irakurtzen laguntzen diela, legimitate soziala eta tokiko aliantzak antolatze gaitasuna indartuz.

2.3. Boluntariotzaren balio ekonomikoa

GIVEren hirugarren dimentsioak boluntariotzaren balio ekonomikoari heltzen dio, ikuspegi ez murriztaile batekin. Helburua ez da boluntariotza ezkutuko lan ordaindu bihurtzea, baizik eta bere ekarpen ekonomikoa agerian jartzea hori beharrezkoa den testuinguruetan.

Boluntariotzako orduen erregistroak oinarrizko tresna izaten jarraitzen du, batez ere kofinantzaketa justifikatzeko edo finantzatzaileei kontuak emateko. Datu horiek oinarri hartuta, erakunde askok ordezkapen-balioa kalkulatzeko dute, hau da, boluntarioek emandako zerbitzuek lan-merkatuan kontratatzeak izango lukeen kostua.

Hala ere, GIVEk azpimarratzen du dimentsio horrek gainerakoekin integratzen denean bakarrik hartzen duela zentzua. Horregatik, gero eta ohikoagoa da kalkulu horiek gauzatzeko ekarpenen estimazioekin osatzea, hala nola ezagutza espezializatuekin, sare profesionalekin edo gaitasun teknikoekin, bereziki garrantzitsuak baitira boluntariotza korporatiboan edo profesionalean.

Ikuspegi intersektionalak aukera ematen du zalantzan jartzeko zer ekarpen mota onartzen diren ekonomikoki eta zein diren ikusezin geratzen direnak, batez ere emakumeek, migratzaileek edo testuinguru komunitario informaletan egiten direnak.

Dimentsio honen erabilgarritasuna nagusiki estrategikoa da: aukera ematen du boluntariotzaren inpaktua erabakitzaile publiko eta pribatuentzat ulergarria den hizkuntza batera itzultzeko, boluntariotzaren balioa arlo ekonomikotik askoz harago doala ahaztu gabe.

2.4. Ingurune gaitzailea

GIVERen laugarren dimentsioak erakunde- eta egitura-testuingurura begiratzen du. Ez da nahikoa parte hartzeko prest dauden pertsonak egotea; boluntariotza eusten eta aitortzen duten baldintza egokiak daudenean bakarrik loratzen da.

Dimentsio honek legezko esparruen, politika publikoen, finantzaketa-sistemen, aintzatespen-mekanismoen eta borondatezko parte-hartzea errazten duten antolaketa-kulturen existentzia eta kalitatea aztertzen ditu. Datuen eskuragarritasunean eta erakundeek beren praktikatik ikasteko duten gaitasunean ere jartzen du arreta.

Metodologiaren ikuspegitik, dimentsio horri heltzeko, arau- eta estrategia-dokumentuak berrikusi, erakundeetako arduradunei elkarriketak egin eta boluntariotza kudeatzeko barne-auditoriak egin ohi dira. Tresna horiei esker, egiturazko oztopoak, hobetzeko aukerak eta eragin-espazioak identifika daitezke.

Ingurune benetan gaitzailea da parte-hartzeari oztopo kultural, administratibo eta sinbolikoak kentzen dizkiona, eta gizartean dauden ibilbide eta gaitasunen aniztasuna onartzen duena.

Dimentsio horren erabilgarritasuna funtsezkoa da epe luzerako jasangarritasunerako: proiektu-kudeaketatik sistemen eraldaketara igarotzeko aukera ematen die erakundeei, politika publikoen eraikuntzan solaskide legitimo gisa duten zeregina indartuz.

3. TRIANGELATZE METODOLOGIKOA.

BEGIRADA INTEGRATUA: NEURTZEKO, IKASTEKO ETA ERALDATZEKO

GIVE ikuspegiaren balioa, azken batean, lau dimentsio horiek narratiba koherente batean artikulatzeko gaitasunean datza. Boluntariotza ikuspegi horretatik neurtzea ez da ariketa tekniko isolatu bat, baizik eta praktika politiko bat, terminoaren zentzurik onenean: axola duena ikusarazteko, kolektiboki ikasteko eta ekintza eraldatzailea indartzeko modu bat.

GIVE zorrotz ezartzeko, metodologia kuantitatiboak, kualitatiboak, parte-hartzaileak eta instituzionalak konbinatu behar dira nahita. Triangelatze horrek boluntariotzaren eskala eta esanahia atzematea ahalbidetzen du, eta emaitzen zilegitasuna indartzen du.

4. GIVE-REN IBILBIDE-ORRIA: NEURKETATIK IKASKUNTZA ERALDATZAILERA

GIVE ikuspegia inplementatzeak ez dakar ebaluazio-sistema konplexu edo garesti bat sortzea, baizik eta erabaki kontzienteak hartzea (zer ulertu nahi dugun eta zertarako). Jarraian proposatzen den ibilbide-orriak kontzeptu-esparrua ebaluazio-praktika erabilgarri, proportzionatu eta erakundearen misioarekin lerrokatu gisa ulertzen laguntzen du.

4.1. Neurketaren helburua argi eta garbi zehaztea

Lehen urratsa, eta ziurrenik garrantzitsua, neurketaren helburua argitzea da. Helburu argirik gabe neurtzeak sistema astunak sortzen ditu. Horregatik, adierazleak edo tresnak hautatu aurretik, galdera erraz baina estrategiko bat egitea komeni da: zertarako neurtu nahi dugu boluntariotzaren balioa?

Neurketaren helburua definitzeak boluntariotzaren balioa zein ikuspegitatik ikusten den argitzea ere badakar. Ikuspegi intersektionaletik eta multikulturetik, urrats horrek eskatzen du onartzea partaidetza-esperientziak ez direla homogeneoak, eta boluntariotzaren ondorioak aldatu egin daitezkeela adina, generoa, jatorri kulturala, egoera sozioekonomikoa edo estatus administratiboa bezalako faktoreen arabera. Begirada hori hasieratik txertatzeak aukera ematen du neurketa ekintzen eraginkortasunera, ekitatera, inklusibitatera eta kolektibo desberdinetara ere bideratzeko, inpaktua sinplifikatzen duten interpretazioak saihestuz.

Erakunde askotan, helburua anitza izan daiteke: barnetik ikastea, programak hobetzea, finantzatzaileen aurrean kontuak ematea, eragin politikoa indartzea edo aliantzak eraikitzea. Hala ere, helburu horiek guztiek ez dute informazio-mota bera eskatzen, ezta xehetasun-maila bera ere. Lehentasunak zehazteak aukera ematen du neurketa-sistema erakundearen benetako gaitasunetara egokitzeko eta lan-gainkarga saihesteko.

GIVE ikuspegitik, neurketaren helburua erabakiak hartzearekin esplizituki lotuta egotea gomendatzen da. Horrek esan nahi du jasotzen den datu bakoitzak erabilgarritasun argia izan beharko lukeela: hobekuntzen berri ematea, elkarriketak abiaraztea edo argudio

estrategikoak indartzea. Neurketa aldaketaren zerbitzura dagoen tresnatzat hartzen denean, ez da kanpoko betebehartzat hartzen, eta antolaketa-kulturaren parte bihurtzen da.

4.2. Dimentsioaren araberako adierazle-kopuru txikia hautatzea

Helburua zehaztu ondoren, hurrengo urratsa adierazleak hautatzea da. Hemen, GIVEn printzipio gidaria proportzionaltasuna da: ez da beharrezkoa dena neurtzea funtsezkoa ulertzeko.

GIVEn lau dimentsioetako bakoitzari funtsezko adierazleen kopuru mugatu batekin hel dakioke, betiere adierazleok garrantzitsuak, ulergarriak eta bideragarriak badira. Adierazle gutxi hautatzeak benetan garrantzitsua denari lehentasuna ematera behartzen du, eta denboran interpretatzen edo eusten zailak diren datuak metatzeko tentazioa saihesten du.

Adierazle on bat ez da, nahitaez, sofistikatuena, baizik eta aldaketa esanguratsuak detektatzea eta elkarrikketa sortzea ahalbidetzen duena. Gainera, adierazleak testuingurura eta boluntariotza motara egokitu behar dira: ez da gauza bera izango gazte-boluntariotzako programa bat neurtzea edo prozesu komunitario bat edo boluntariotza korporatiboko proiektu bat neurtzea.

Adierazleen hautaketa garrantziaren eta proportzionaltasunaren logikatik egin behar da, baina baita ibilbide eta esperientzien aniztasunarekiko sentsibilitatetik ere. Ahal den guztietan, taldeen arteko desberdintasun esanguratsuak antzematea ahalbidetzen duten adierazleak lehenestea gomendatzen da, edo inklusioaren, irigarritasunaren eta aintzatespenaren pertzepzioa txertatzen dutenak. Kontua ez da, nahitaez, aldagaiak biderkatzea, baizik eta eraginaren irakurketa homogeneousak saihestea, partaidetza-arrakalak edo boluntariotzaren onura bereiziak identifikatzen lagunduko duten oinarriko galderak edo desagregazioak txertatuz.

Puntu horretan, bereziki baliotsua da taldea, boluntarioak eta, ahal denean, komunitatea tartean sartzeari, haien ustez zein aldaketa diren garrantzitsuenak adosteko. Ariketa honek neurketa-sistemaren jabetzea indartzen du eta bildutako informazioaren kalitatea hobetzen du.

4.3. Informazioa biltzeko sistema mistoa eta errealista diseinatzea

Ibilbide-orriaren hirugarren elementua informazioa biltzeko sistemaren diseinua da. GIVEk sistema mistoen aldeko apustu garbia egiten du, datu kuantitatiboak eta kualitatiboak konbinatuz, baina betiere logika errealista eta jasangarria oinarri hartuta.

Informazioa biltzeko sistema misto eta errealista bat diseinatzeak esan nahi du tresna kuantitatiboak eta kualitatiboak modu koherentean konbinatzea testuinguruarekin eta antolaketa-gaitasunekin. Ikuspegi intersektionaletik eta multikulturetik, bereziki garrantzitsua da aukeratutako metodologiak kulturalki sentikorrak, eskuragarriak eta malguak izatea, formatu estandarizatueta beti adierazten ez diren askotariko ahotsak eta esperientziak biltzeko aukera emanez. Partaidetza- eta narrazio-metodologiek balio erantsia hartzen dute hemen, boluntariotzaren esperientzian hainbat gizarte-faktorek nola elkarreragiten duten ulertzeko aukera ematen baitute.

Sistema eraginkorra ez da informazio-bolumen handiak biltzen dituen, baizik eta erakundearen eguneroko jardueran modu naturalean integratzen dena. Horretarako, lehendik dauden tresnak aprobetxatzea komeni da — izena emateko formularioak, jarraipen-bilerak, hausnarketarako guneak —, eta informazio garrantzitsua prozesu paralelorik sortu gabe biltzea ahalbidetuko duten egokitzapen txikiak sartzea.

Tresnen konbinazioa aldatu egin daiteke dimentsioaren arabera: inkesta laburrak eta erregistroak joera orokorrak atzemateko; elkarrizketak, kontakizunak edo tailer parte-hartzaileak esanahietan eta ikaskuntzetan sakontzeko. Bildutako datuen eta hasieran definitutako asmoaren artean koherentzia egotea da garrantzitsua.

Sistema errealista bat diseinatzeak esan nahi du dena ezin dela aldi berean neurtu. Erakunde askok bi urtez behingo zikloak edo urtero GIVERen dimentsio bat edo bi aukeratzen dituzte, epe ertainean ikuspegi orokorra mantenduz.

4.4. Emaizak boluntariorazari eta komunitateari itzultzea

Ibilbide-orriaren elementu eraldatzaileenetako bat — eta askotan ahaztuenetako bat — emaitzak itzultzea da. GIVERen ikuspegitik, ikaskuntzak partekatu gabe neurtzeak prozesuaren balioaren funtsezko zati bat galtzea dakar.

Emaizak itzultzea prozesuaren funtsezko une bat da, eta aintzatespenerako, elkarrizketarako eta ikaskuntza partekaturako espazio gisa ulertu behar da. Kultura anitzeko ikuspegia txertatzeak esan nahi du komunikazio-formatuak, -hizkuntzak eta -kanalak inplikaturako pertsonen eta komunitateen aniztasunera egokitu behar direla, eta ikaskuntzak ulertzen eta bereganatzen lagundu behar dela. Era berean, itzulketa-gune horiek aukera ematen dute emaitzak ikuspegi desberdinetatik kontrastatzeko, haien interpretazioa aberasteko eta erantsitako datuetan gutxiago adierazi diren esperientziak ikusarazteko.

Emaizak itzultzea ez da txosten tekniko gisa ulertu behar, baizik eta aintzatespen- eta elkarrizketa-ekintza gisa. Boluntarioekin eta komunitatearekin ikasitakoa partekatzeak gardentasuna indartzen du, konfiantza sortzen du eta bizitako esperientziei balioa ematen die.

Hainbat formatu daude itzulketa hori egiteko: parte hartzeko saioak, infografiak, kontakizunak, topaketa komunitarioak edo hausnarketa kolektiborako guneak. Garrantzitsua hizkuntza eta formatua publikoetara egokitzea da, beharrezkoak ez diren teknizismoak saihestuz eta mezu gakoei lehentasuna emanez.

Gainera, itzulketa-gune horiek aukera bihurtzen dira begirada berriak jasotzeko, interpretazioak fintzeko eta emaitzak datuetan beti agertzen ez diren ikuspegiekin aberasteko.

4.5. Ikaskuntzak etengabeko hobekuntzarako eta eraginerako erabiltzea

Ibilbide-orriaren azken urratsak neurketa eta ekintza lotzen ditu. GIVE ikuspegiaren azken helburua ez da txostenak egitea, etengabeko hobekuntza bultzatzen duten eta eragin sozial eta politikoa indartzen duten ikaskuntzak sortzea baizik.

Neurketaren ondoriozko ikaskuntzak etengabeko hobekuntzako eta eragin-hobekuntzako prozesuetan sartzeak esan nahi du arreta ondokoetan jarri behar dela: boluntariotzaren onura nork jasotzen duen, zein baldintzatan eta zein ondorio bereizirekin. Ikuspegi intersektzionaletik, emaitzek programen doikuntzak bidera ditzakete sarbide-oztopoak murrizteko, parte hartzen duten profilen adierazgarritasuna hobetzeko eta boluntariotzaren eragina indartzeko, justizia sozialari eta kohesio komunitarioari dagokienez. Kanpoan, ebidentzia horrek administrazioekin, enpresekin eta beste eragile batzuekin hitz egiteko aukera ematen du, egoera informatuago batetik, lurraldearen gizarte- eta kultura-aniztasuna aitortzen duten politikak eta aliantzak sustatuz.

Barne-mailan, emaitzak programak doitzeko, boluntarioei laguntza hobetzeko, lehenetasunak birdefinitzeko edo partaidetzarako metodologiak berritzeko erabil daitezke. Kanpotik, sortutako ebidentziak administrazioekin, enpresekin eta finantzatzaileekin hitz egiteko aukera ematen du, jarrera sendoago batetik.

Modu koherentean integratzen denean, neurketa tresna estrategiko bihurtzen da, erakundeari bere historia hobeto kontatzen, bere eragina justifikatzen eta politika publiko informatuagoak eta parte-hartzaileagoak eraikitzen laguntzeko.

5. Zirkulua itxi: ikasteko neurtzea, eraldatzeko ikastea

GIVE ibilbide-orria ez da lineala, ezta zurruna ere. Prozesu ziklikoa da, praktikarekin egokitzen eta aberasten dena. Neurtzea, ikastea, itzultzea, hobetzea eta eragitea elkarri lotutako urratsak dira, eta, denboran eusten dietenean, erakundeak eta boluntariotzako ekosistemak indartzen dituzte.

GIVE ikuspegiak neurtzeko ikasteko, ikasteko aukera ematen du gero hobetzeko eta hobetzeko aukera ematen du gero eraldatzeko. Hori aplikatzeak boluntariotzaren zeregina indartzen du, Europako garapen jasangarriaren, gizarte-kohesioaren eta parte-hartze demokratikoaren eragile gisa.

6. GJH ikuspegia eta ESGrekin lerrokatzea

GIVE metodologia modu naturalean lerrokatzen da 2030 Agendarekin eta Garapen Jasangarriko Helburuekin (GJH), ekintza boluntarioa emaitza sozial, komunitario, ekonomiko eta instituzionalekin lotzen duen esparru bat eskaintzen baitu.

Boluntariotzak zeharkako ekarpena egiten die hainbat GJHri. Zehazki, GIVE ikuspegiak aukera ematen du lehentasunezko helburu hauei zuzeneko eta zeharkako ekarpenak egiteko:

- GJH 4 – Kalitatezko hezkuntza: gaitasunen garapena, bizialdi osoko ikaskuntza eta gizabidezko hezkuntza.
- GJH 8. – Ganorazko lana eta hazkunde ekonomikoa: boluntariotzaren balio ekonomikoa aitortzea eta gaitasunak eskuratzea.
- GJH 10. –Desberdintasunak murriztea: inklusioa, gizarte-kohesioa eta askotariko kolektiboen parte-hartzea.
- GJH 11 – Hiri eta komunitate jasangarriak: komunitate-sarea eta tokiko jasangarritasuna indartzea.
- GJH 13 – Klimaren aldeko ekintza: trantsizio ekologikorako eta lurralde-erresilientziarako herritarren mobilizazioa.
- GJH 16 – Bakea, justizia eta erakunde sendoak: herritarren parte-hartzea, elkarlaneko gobernantza eta erakundeekiko konfiantza.
- GJH 17. – Helburuak lortzeko aliantzak: sektore publikoaren, sozialaren eta pribatuaren arteko lankidetzak.

Sektore pribatuarekin elkarlanean aritzen diren edo boluntariotza korporatiboa garatzen duten erakundeentzat, GIVEk boluntariotzaren inpaktu soziala ESG markoetara (Environmental, Social, Governance) itzultzea errazten du.

- Ingurumen-dimentsioa(E): Ingurumeneko eta komunitateko boluntariotzak ekintza klimatikoan, ekosistemen babesean eta ingurumen-sentsibilizazioan laguntzen du, bereziki tokiko eremuan.
- Dimentsio soziala (S): GIVEk agerian uzten du boluntariotzak gizarte-kohesioan, gizarteratzean, ongizatean, gazteen parte-hartzean eta gaitasunen garapenean duen eragina.
- Gobernantzaren dimentsioa (G): GIVE gaitzen duen ingurunea gobernantza egokiarekin, gardentasunarekin, interes-taldearen parte-hartzearekin eta eragile anitzeko lankidetzarekin lotzen da.

Ikuspegi horrek gizarte zibileko erakundeek, enpresen eta administrazioen arteko elkarlanketa errazten du, kontuak emateko eta inpaktua sortzeko hizkuntza partekatua eskainiz.

7. GIVE ikuspegiaren erabileraren adibideak

Enpresak eta boluntariotza korporatiboa

Enpresek GIVE ikuspegia erabil dezakete boluntariotza korporatiboko programak egituratzeko eta ebaluatzeko, ESG estrategiekin lerrotatuz. Marko horrek aukera ematen

du boluntariotzak enplegatuen gaitasunen garapenean (S) duen eragina identifikatzeko, lurraldeko ingurumen- eta gizarte-helburuei (E eta S) laguntzeko, eta gobernantza oneko jardunbideak indartzeko, gizarte-erakundeeekiko aliantzen bidez (G).

Unibertsitateak eta ikastetxeak

Unibertsitatearen eremuan, GIVEk boluntariotza eta ikaskuntza-zerbitzua prestakuntza-planetan integratzea errazten du. Ikaskuntza zibikoa, gazteen parte-hartzea eta ezagutza lurraldera transferitzea ebaluatzen aukera ematen du, unibertsitateak garapen iraunkorreko eragile gisa duen zeregina indartuz.

Lurralde-sareak eta tokiko ekosistemak

Lurralde-sareek GIVE erabil dezakete eragile publiko, sozial eta pribatuen arteko hizkuntza komuna sortzeko esparru partekatu gisa. Horien erabilerak koordinazioa, inpaktu kolektiboaren neurketa eta 2030 Agendarekin lerrokatutako lurralde-narratiben eraikuntza errazten ditu.

8. Eranskinak

GIVE ikuspegiaren aplikazio praktikoa errazteko, gida hau eranskin operatibo eta metodologiko batzuekin osatzen da. Eranskinek honako hauek biltzen dituzte: boluntariotzaren balioa neurtzeko adierazleen eta tresnen txantiloia bat (I. eranskina); GIVE dimentsioen, Garapen Jasangarriaren Helburuen eta ESG markoen arteko korrespondentzia-taula bat (II. eranskina); hasierako autoebaluazioaren checklist bat, erakundeei abiapuntua identifikatzeko dezaten (III. eranskina); datuak modu arduratsuan biltzeko eta erabiltzeko orientazio etikoak (IV. eranskina); GIVE ikuspegia Bizkaiko testuinguruan aplikatzeko adibide bat (V. eranskina); eta ohiko erroreen eta horiek saihesteko gomendio praktikoen mapa azkar bat (VI. eranskina). Oro har, eranskin horiek gidaren izaera indartzen dute, eta baliabide zehatzak eskaintzen dituzte antolaketa-ikaskuntzarako, etengabeko hobekuntzarako eta elkarriketa instituzionalerako.

9. Iturriak

- United Nations Volunteers Programme (2026). State of the World's Volunteerism Report: Volunteerism and its Measurements.
- Garapen Jasangarriko 2030 Agenda.
- Global Index of Volunteer Engagement (GIVE) erakundearen dokumentazio teknikoa

I.ERANSKINA. Adierazleen eta tresnen txantiloia

GIVE Dimentsioa	Neurketa eremua	Adierazle orientagarriak	Tresna metodologikoak	Maiztasuna	Erabilera nagusia
Pertsonentzako balioa	Ikaskuntza eta ongizatea	Gaitasunen garapena; konfiantza eta motibazioa areagotzea; herritarren aktibazioa	Aurre/post inkestak; Likert eskalak; elkarrizketak; aldaketa-istorioak (MSC)	Urteka/ zikloko	Boluntariotzako esperientzia hobetzea; unibertsitate eta enpresekiko elkarrizketa
Komunitatearentzako balioa	Kohesio eta jasangarritasun komunitarioa	Sare komunitario indartuak; sortutako ekimen kolektiboak; tokiko eraginaren pertzepzioa	Mapaketa parte-hartzailea; foku-taldeak; outcome harvesting; sareen behaketa	Urtekoa/biurtekoa	Eraginaren lurralde-irakurketa; legitimitate soziala
Balio ekonomikoa	Baliabideak eta ekarpen ekonomikoa	Boluntariotzako orduak; balio ekonomikoa; ekarpenak	Orduen erregistroa; ordezkapen-balioaren kalkulua; ekarpenen zenbatespena	Hilekoa/urtekoa	Finantzaketaren justifikazioa; finantzaketa eta reportinga
Ingurune gaitzailea	Baldintza estrukturalak	Politika publikoak egotea; finantzaketa egonkorra; aintzatespen-sistemak; ebaluazio-kultura	Dokumentuen berrikuspena; elkarrizketa instituzionalak; kudeaketaren barne-ikuskaritza	Biurtekoa/estrategia	Eragin politikoa; epe luzearako jasangarritasuna

Oharra: Ahal den guztietan, adierazleak ikuspegi intersektzionaletik aztertzea gomendatzen da, generoa, adina, jatorri kulturala edo testuingururako garrantzitsuak diren beste aldagai batzuk kontuan hartuta, boluntariotzaren eragina homogeneizatzen duten irakurketak saihest

II. ERANSKINA. GIVE – GJH– ESG korrespondentzia-taula

GIVE Dimentsioa	GJH lehentasunezkoak	ESG	Inpaktuak
Pertsonentzako balioa	GJH 4, 8 eta 10	Soziala	Gaitasunen garapena, ongizatea, enplegarritasuna, gazteen parte-hartzea
Komunitatearentzako balioa	GJH 11, 13, eta 16	Environment (E) / Soziala (S)	Gizarte-kohesioa, jasangarritasun komunitarioa, tokiko ekintza klimatikoa
Balio ekonomikoa	GJH 8 eta 17	Soziala(S) / Governance (G)	Boluntariotza ekarpen ekonomikotzat eta finantzaketatzat aitortzea
Ingurune gaitzailea	GJH 16 eta 17	Governance (G)	Politika publikoak, aliantzak, aintzatespen-sistemak eta datuak

III. ERANSKINA. Hasierako autoebaluazioaren checklist – GIVE ikuspegia

Checklist horri esker, erakundeek boluntariotzaren balioa GIVE ikuspegitik neurtzeari dagokionez duten abiapuntua identifika dezakete. Barne-saio kolektibo batean erabiltzea gomendatzen da.

1. Neurketaren helburua eta ikuspegia

Autoebaluazio-itema	Bai	Ez / Prozesuan
Argi daukagu zergatik neurtu nahi dugun boluntariotzaren balioa		
Neurketa benetako erabakiei lotuta dago		
Boluntariotza prozesu eraldatzaile gisa ikusten dugu		
Boluntariotzako esperientziak homogeneoak ez direla aitortzen dugu		

2. Informazioa biltzeko egungo praktikak

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Oinarrizko datuak biltzen ditugu (pertsonak, orduak)		
Boluntarioen esperientzia ezagutzeko tresnak erabiltzen ditugu		
Informazio kualitatiboa biltzen dugu		
Datuak kontuak ematek harago erabiltzen ditugu		
Jakitun gara dauden informazio-hutsunez		

3. 1. dimentsioa – Pertsonentzako balioa

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Boluntarioria ikasteko guntzat hartzen dugu		
Arreta jartzen dugu ongizate eta motibazioan		
Kontuan hartzen dugu profilen aniztasuna		
Entzuteko eta laguntzeko espazioak ditugu		

4. 2. dimentsioa – Komunitatearentzako balioa

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Komunitatean aldaketak identifikatzen ditugu		
Sarean lan egiten dugu beste eragile batzuekin		
Berehalako emaitzetatik harago inpaktuak ezagutzen ditugu		
Komunitatearen pertzepzioa entzuten dugu		

5. 3. dimentsioa – Balio ekonomikoa

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Boluntariotzako orduak sistematikoki erregistratzen ditugu		
Boluntariotza gauzazko ekarpen gisa aitortzen dugu		
Datu ekonomikoak erabiltzen ditugu proiektuak justifikatzeko		
Monetizazioaren mugez jabetzen gara		

6. 4. Dimentsioa – Ingurune gaitzailea

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Boluntariotza kudeatzeko irizpide argiak ditugu		
Parte-hartzean laguntzeko baliabideak ditugu		
Aldian-aldian berrikusten ditugu gure praktikak		
Administrazioekin edo beste eragile batzuekin hitz egiten dugu		

7. Ikasteko eta hobetzeko cultura

Autoebaluazio-itena	Bai	Ez / Prozesuan
Emaitzak partekatzen ditugu boluntariotzarekin eta komunitatearekin		
Ikaskuntzak erabiltzen ditugu hobekuntzak sartzeko		
Suposizioak eta praktikak berrikusteko prest gaude		
Ebaluazioa ikaskuntza gisa ulertzen dugu		

Itxiera

Checklist-a osatu ondoren, honako hauei buruz taldean hausnartzea gomendatzen da:

- Dimentsio finkatuena
- Hobetzeko lehentasuneko arloak
- GIVE ikuspegian aurrera egiteko lehen urrats errealistak

IV. ERANSKINA. Datuen bilketa etikorako orientazio etikoak – GIVE ikuspegia

Eranskin honek datuak biltzeko, erabiltzeko eta itzultzeko orientazio etikoen multzo bat ezartzen du, GIVE ikuspegiaren ezarpenaren esparruan. Boluntariotza neurtzeko prozesuak gizarte zibilaren balioekin koherenteak direla bermatzea du helburu: errespetua, ekitatea, zaintza, parte-hartzea eta kontu demokratikoak ematea.

1. Baimen informatuaren printzipioa

Datu-bilketa orok parte-hartzaileen baimen informatuan oinarritu behar du. Horrek esan nahi du argi eta modu ulergarrian azaldu behar dela zertarako biltzen diren datuak, nola erabiliko diren, nork izango duen datuak eskuratzeko aukera eta zenbat denboraz gordeko diren. Baimena borondatezkoa da, itzulgarria, eta ez du izango inolako presiorik.

2. Ez-estraktibismoaren printzipioa

Datu-bilketa ez da prozesu estarkitibo bihurtu behar. Boluntarioen eta komunitatearen esperientziak, kontakizunak eta pertzepzioak ez dira ustiatu beharreko baliabideak, ezagutza partekatuak baizik. Informazio-bilketa benetan erabilgarria den horretara mugatzea eta emaitzak programen hobekuntzan eta parte-hartzaileen aintzatespenean itzuliko direla bermatzea ere gomendatzen da.

3. Zaintzaren eta ongizatearen printzipioa

Datuak biltzeko prozesuak diseinatzeko, kontuan hartu behar dira parte-hartzaileen ongizate emozionala eta denbora. Bereziki narrazio- edo partaidetza-metodologietan, garrantzitsua da espazio seguruak sortzea, birbiktimizazioa saihestea eta edozein unetan ez erantzuteko edo prozesutik erretiratzeko aukera eskaintzea.

4. Ikuspegi intersektionalaren eta multikulturalaren printzipioa

Datu-bilketak ibilbide, identitate eta testuinguru kulturalen aniztasuna aitortu behar du. Ahal den guztietan, honako hauek gomendatzen dira: erabilitako tresnak eta hizkuntzak egokitzea, suposizio kultural inplizituak saihestea eta hizkuntza, sinbolo edo administrazio

aldetik izan daitezkeen oztopoei arreta jartzea. Ikuspegi horrek boluntariotzaren eragina homogeneizatzen duten irakurketak saihesten laguntzen du.

5. Konfidentzialtasunaren eta datuen babesaren printzipioa

Datuen kudeaketak datu pertsonalen babesaren arloan indarrean dagoen araudia bete behar du (DBEO barne). Ahal denean, informazioa anonimoa izango da, eta datuetarako sarbidea mugatazeko, informazioa biltegiratzeko, erabiltzeko eta ezabatzeko protokolo argiak ezartzea gomendatzen da.

6. Itzultzeko printzipioa eta gardentasuna

Informazioa ematen duten pertsonak eta komunitateek prozesutik eratorritako emaitzak eta ikaskuntzak ezagutzeko eskubidea dute. Itzulketa formatu irisgarri eta ulergarrietan egin behar da, eta elkarriketarako eta emaitzak kolektiboki baliozkotzeko gune bihur daiteke.

7. Erantzukizunaren printzipioa eta emaitzen erabilera etikoa

Bildutako datuak arduraz erabili behar dira, estigmatizazioa, konparazio bidegabea edo kalte erreputazionala eragin dezaketen interpretazio sinplifikatzaileak edo erabilerak saihestuz. Neurketa ikaskuntzari, etengabeko hobekuntzari eta eragin positiboari lotuta egon behar da, eta ez da egongo kontrolik edo penalizaziorik.

Itxiera

Orientabide etiko horiek GIVE ikuspegiaren ezarpenean txertatzeak neurketa-prozesuen zilegitasuna indartzen du, eta konfiantza, errespetu eta gizarte-eraldaketarekiko konpromisoan oinarritutako ebaluazio-kultura eraikitzen laguntzen du.

V. ERANSKINA. GIVE ikuspegia Bizkaian aplikatzeko adibidea

Eranskin honek Bizkaiko testuingurura egokitutako GIVE ikuspegiaren aplikazioaren adibide bat aurkezten du. Kasua ereduak adibide gisa planteatzen da, lurraldeko ohiko praktiketan oinarrituta, ikuspegiaren ulermen praktikoa eta gizarte zibileko erakundeek, administrazioek eta eragile laguntzaileek izan dezaketen erreplikagarritasuna errazteko helburuarekin.

1. Lurralde- eta organizaio-testuingurua

BizkaiaGara lurralde-eremuko ekimena da, eta herritarrak aktibatzearen, boluntariotza indartzearen eta Bizkaia kohesionatuagoa, iraunkorragoa eta parte-hartzaileagoa eraikitzearen alde lan egiten du. Bere ekintza gizarte-erakundeekin, udalekin, unibertsitateekin eta enprekin lankidetzan garatzen da, eta askotariko boluntariotza batean oinarritzen da adin, bizi-ibilbide eta jatorri kultural erberdinekin.

Trantsizio ekologikoaren, jasagarritasun komunitarioaren eta belaunaldien arteko erreleboaren erronkek markatutako testuinguru batean, BizkaiaGarak boluntariotzaren benetako balioa adierazle tradizioaletatik haratago ulertzea eta ikusaraztea ahalbidetuko duen esparru bat izateko beharra identifikatzen du.

2. Neurketaren helburuaren definizioa

Lehenengo urratsa neurketaren helburua modu partekatuan zehaztea izan zen. Barneko lan-saio baten bidez, lantalde teknikoak eta boluntariotzari lotutako pertsonek adostu zuten GIVE ikuspegia lehentasunezko hiru helbururekin erabiliko zela: borondatezko esperientziaren kalitatea hobetzea, ekintzek Bizkaian duten eragin komunitarioa hobeto ulertzea eta kontakizun instituzionala indartzea, lurraldeko administrazio publikoekin, unibertsitateekin eta enpresekin hitz egiteko.

Hasieratik ikuspegi intersektionala txertatu zen, eta aitortu zen partaidetza-esperientzia ez dela homogenea, eta adina, generoa, jatorri kulturala edo lurralde-eremua bezalako faktoreek eragina dutela boluntariotzan.

3. GIVE Dimentsio eta adierazleen hautatzea

Helburu argiekin, BizkaiaGarak GIVEren lau dimentsioekin lan egitea erabaki zuen, horietako bakoitzeko adierazle kopuru txiki bat hautatuz, eta Bizkaiko testuinguruan garrantzitsuenak eta bideragarrienak direnak lehenetsiz.

Pertsonentzako balioaren dimentsioan, ikaskuntzarekin, ongizatearekin eta kide izatearen zentzuarekin lotutako adierazleak lehenetsi ziren, bereziki gazteen boluntariotzan. Dimentsio komunitarioan, tokiko sareen sorreran, gizarte-kohesioan eta jasangarritasun komunitarioko eta trantsizio ekologikoko ekimenei egindako ekarpenean jarri zen arreta.

Dimentsio ekonomikoari heltzeko, boluntariotza-orduen erregistro sistematikoa eta espezetan egindako ekarpenen identifikazioa erabili ziren. Ingurune gaitzailearen dimentsioa, berriz, lurraldean dauden erakundeen laguntza-, aintzatespen- eta koordinazio-sistemak aztertzean oinarritu zen.

4. Informazioa biltzeko sistemaren diseinua

BizkaiaGarak informazioa biltzeko sistema mistoa eta errealista aukeratu zuen, bere ohiko jardueran integratua. Inkesta laburrak erabili ziren boluntariotzako zikloen hasieran eta amaieran, talde-hizketaguneak, udalerrietako mapaketa komunitarioko ariketak eta boluntariotzako orduen etengabeko erregistroa.

Arreta berezia jarri zen tresnak irisgarriak eta kulturalki sentikorrak izan zitezen, lengoaiak eta formatuak egokituz eta askotariko profilen parte-hartzea bermatuz.

5. Lurralde-azterketa, triangulazioa eta irakurketa

Datu kuantitatiboen eta kualitatiboen konbinazioari esker, boluntariotzak Bizkaian duen eraginaren irakurketa aberatsagoa lortu ahal izan zen. Informazioaren triangulatzeak agerian utzi zuen, adibidez, sortutako harreman- eta konfiantza-guneen garrantzia, bai eta profil gazte jakin batzuetan laguntza indartzeko beharra ere.

Era berean, analisiak aukera eman zuen ohiko adierazle ekonomikoetan islatzen ez ziren boluntarioen ekarpenak ikusarazteko, hala nola kapital sozialaren sorrera eta lurralde-ekosistemaren indartzea.

6. Emaizak eta partekatutako ikaskuntza itzultzea

Emaizak boluntarioekin, erakunde laguntzaileekin eta lurraldeko erakundeetako ordezkariekin egindako topaketa ireki batean itzuli ziren. Espazio hori aitortza- eta elkarriketa-une gisa planteatu zen, ikaskuntzak baliozkotzeko eta ekarpen kualitatibo gehigarriak jasotzeko aukera emanez.

7. Ikaskuntzak hobekuntzarako eta eraginerako erabiltzea

Sortutako ikaskuntzetatik abiatuta, BizkaiaGarak hobekuntza zehatzak sartu zituen bere programetan, boluntario gazteari laguntzeko espazioak indartu zituen eta bere ekintzak doitu zituen partaidetza inklusiboagoa eta lurraldeari dagokionez orekatuagoa izan zedin.

GIVE ikuspegia erakundearen kontakizun instituzionalean txertatu zen pixkanaka, Bizkaiko garapen jasangarriarekin konprometitutako administrazio publiko, unibertsitate eta enpresekiko elkarriketa-gaitasuna indartuz.

8. Ikaskuntza giltzarriak

Adibide honek erakusten du GIVE ikuspegia Bizkaian aplikatzeko ez dela sistema tekniko handirik behar, baizik eta helburu argia, tresnen hautaketa kontzientea eta ikaskuntza kolektiboaren aldeko apustu irmoa. Ikuspegiak aukera ematen du boluntariotzaren balioa ikusarazteko, praktika hobetzeko eta gizarte-kohesioaren eta lurralde-jasangarritasunaren motor gisa duen eginkizuna indartzeko.

VI. ERANSKINA. GIVE ikuspegiaren ezarpenean ohikoak diren akatsen mapa

Eranskin honek boluntariotza neurtzeko eta ebaluatzeko prozesuetan antzemandako akats ohikoenetako batzuk jasotzen ditu, baita horiek saihesteko orientabide praktikoak ere. GIVE ikuspegiaren implementazio errealista, erabilgarria eta koherentea erraztea du helburu, bereziki gizarte zibileko erakundeetan.

Maparen helburua ez da akatsak adieraztea, baizik eta ohiko arriskuak aurreikustea eta neurketa ikasteko eta etengabe hobetzeko tresna bihurtzeko gako errazak eskaintzea.

Ohiko akatsa	Zer gertatu ohi da	Nola saihestu (GIVE ikuspegia)
Orduak eta pertsona-kopurua bakarrik neurtzea	Boluntariotza datu kuantitatibo batera mugatzen da, eta datu horrek ez du ikasketarik islatzen, ezta benetako eraginik ere.	Erregistroak tresna kualitatiboekin osatzea beti, esperientziak, aldaketak eta harremanak atzemateko.
Adierazle gehiegi metatzea	Aztertzen ez diren eta erabakiak hartzeko erabiltzen ez diren datuak sortzen dira.	Funtsezko adierazle gutxi lehenestea dimentsioaren arabera eta aldian-aldian berrikustea.
Ebaluazioa eta kontrola nahastea	Neurketa fiskalizaziotzat hartzen da, eta boluntarioen eta taldeen artean gaitzespena sortzen du.	Argi eta garbi jakinaraztea helburua ikastea eta hobetzea dela, ez gainbegiratzea eta zigortzea.
Emitzak ez itzultzea	Parte-hartzaileek ez dute beren ekarpena islatzen, eta konfiantza galtzen dute.	Hasiera-hasieratik, itzulketarako espazio irisgarriak eta parte-hartzaileak planifikatzea.
Boluntariotzako esperientziak homogeneizatzea	Adinarekin, generoarekin edo jatorri kulturalarekin lotutako desberdintasunak ikusezin bihurtzen dira.	Begirada intersektionala txertatzea eta esperientzia desberdinei arreta jartzea.
Boluntarioei lanabe gehiegi ematea	Datu-bilketa intrusibo edo nekagarri bihurtzen da.	Tresna laburrak, ohiko jardueran integratuak eta denborarekin errespetuzkoak diseinatzea.
Datuak kontuak emateko bakarrik erabiltzea	Informazioak ez du benetako hobekuntzarik ekartzen.	Emitzak erabaki zehatzekin eta barne-berrikuspenerako prozesuekin lotzea.
Ingurune gaitzailea kontuan ez hartzea	Ekintzak aztertzen dira, egiturazko oztopoak kontuan hartu gabe.	Emitzen irakurketan dimentsio instituzionala eta testuinguru-dimentsioa txertatzea beti